

[Handelsministeren.]

vis teknisk nyhedsværdi. Fondet støtter med lån, der ydes uden krav om sikkerhedsstillelse, og som helt eller delvis kan eftergives, hvis projektet mislykkes; fondet overtager da retten til projektresultaterne. Denne støtteform er vel-egnet ved de mere risikobetonede projekter af denne karakter.

Støtteformen er imidlertid mindre hensigtsmæssig, når det drejer sig om videreudvikling eller forbedring af eksisterende produkter, der ikke på samme måde kan siges at repræsentere en egentlig teknisk nyhedsværdi. Det vil være meget vanskeligt at afgøre, om et mindre vellykket resultat skyldes et fejlslagent udviklingsarbejde eller egenskaber ved det i forvejen foreliggende produkt, og kriterier for, hvornår et lån bør tilbagebetales eller gælden nedskrives, vil således være umulige at fastlægge.

Men oftest er det netop udvikling og forbedring af eksisterende produkter, der har størst betydning for virksomhedernes omsætning og beskæftigelse. Mange mindre og mellemstore virksomheder er startet og ledet af en enkelt mand, hvis produktideer, foretagsomhed og dynamik er blevet virksomhedens grundlag. Men disse virksomheder kommer før eller senere i den situation, hvor deres produkter skal videreudvikles, hvis virksomheden skal fortsætte fremgangen eller blot bevare fodfæstet. Produkterne er ofte i sig selv gode nok, men konkurrencen kræver forbedrede egenskaber.

I en periode, hvor vanskelige afsætningsforhold stiller store krav til salgsarbejdet og beskedne indtjeningsmuligheder gør det vanskeligt derudover at finansiere den på længere sigt nødvendige produktfornyelse, er der tendens til, at udviklingsindsatsen forsømmes, hvis der ikke skabes særlige incitamenter hertil som følge af manglende nyhedsværdi. Vi befinder os her på et område, hvor der ikke er tale om almenyttige projekter, som kan støttes gennem Teknologirådet, og som heller ikke egner sig til finansiering gennem Udviklingsfondet. Det må med andre ord konstateres, at der er et udækket område mellem de to ordninger, og det tilmed på et område, hvor en indsats normalt skulle give et væsentlig hurtigere økonomisk resultat end den mere risikobetonede indsats, der tager sigte på en større teknisk landvinding. Den nuværende alvorlige afsætnings- og beskæftigelsessituation har skabt et akut behov for at udfylde dette hul.

Det er på denne baggrund, at der foreslås en ordning, hvorefter der – foreløbig i en forsøgsperiode på tre år – kan ydes statstilskud på indtil 40 pct. til videreudvikling og forbedring af eksisterende produkter samt i et vist omfang også til udvikling af nye produkter i fremstillingsvirksomheder inden for industri og håndværk. Ønsket om en hurtig effekt af tilskuddet giver sig bl. a. udslag i, at tilskuddet tænkes ydet til virksomheder, der har et rimeligt produktionspotentiel, således at de med tilskuddet som incitament hurtigt kan omsætte udviklingsresultaterne i produktion og salg. Ønsket om en hurtig effekt fremgår tillige af, at de forventede virkninger af et projekt som hovedregel skal kunne påregnes inden for en periode af 3 år fra projektets påbegyndelse.

Da principperne for ordningen adskiller sig fra dem, der gælder for bistand fra Udviklingsfondet, men til gengæld har visse fælles træk med den nyligt iværksatte tilskudsordning til energibesparende foranstaltninger i industrielle processer, som administreres af Teknologirådets sekretariat, tænkes den nye tilskudsordnings administration ligeledes henlagt hertil. For at sikre en smidig og koordineret administration af de to ordninger vil der blive draget omsorg for, at Udviklingsfondets sekretariat inddrages i administrationen af den nye ordning.

Med disse bemærkninger, og idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg tillade mig at anbefale dette til folketingets velvillige behandling.

Dernæst har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om lån til håndværk og mindre industri.*

Det er ikke en af de banebrydende ændringer, der her forelægges. Lovforslaget går alene ud på at foretage en teknisk ændring af formuleringen, hvorved tilsagnsrammen fra at være fastsat i loven med et bestemt beløb, nemlig 40 mill. kr. pr. finansår, gøres mere fleksibel, således at dens størrelse fastsættes på de årlige finanslove. En lovændring er under alle omstændigheder nødvendig for at gennemføre det forslag om en øget tilsagnsramme, som er forelagt til behandling under den ekstraordinære augustsamling.

Der bliver således samtidig tale om en bevillingsmæssig ændring. Den reelle værdi af de årlige tilsagnsbeløb er faldet i takt med de stigende investeringsomkostninger. Desuden har ansøgningerne været så mange, at det har været

[Handelsministeren.]

nødvendigt at fastlægge en administrativ praksis, der nok har været strammere, end man havde tænkt sig, da loven blev fremsat i 1975, og som har haft til følge, at man ved udgangen af finansåret 1976/77 havde opsamlet en »ansøgningspukkel«, som det kun ville være muligt at afvikle ved enten at stramme praksis endnu mere, hvilket yderligere ville begrænse værdien af denne nyttige ordning, eller ved at forhøje tilsagnsrammen.

I det omfang, det er muligt, er det også meningen, at forslaget, ud over at forsøge at afhjælpe disse forhold, skulle kunne medføre en forøgelse af de enkelte lån, idet det gennemsnitlige lånebeløb er faldet fra 116.000 kr. i 1975/76 til 112.360 kr. i 1976/77 samtidig med, at de gennemsnitlige projekterede investeringsudgifter steg fra 453.940 kr. til 466.265 kr. Disse tal viser, at der er sket en forringelse af håndværkerlånenes værdi for den enkelte låntager. Tallene viser også, at det er muligt med en udvidelse af tilsagnsrammen at vende denne tendens.

Lad mig sluttelig nævne, at fremstillingsvirksomheden i Danmark i meget væsentligt omfang sker på små og mellemstore virksomheder, og at disse virksomheder er af meget stor betydning for beskæftigelse og produktion. Dette er erkendt fra alle sider, og jeg håber derfor på bred tilslutning til forslaget, som jeg hermed tillader mig at anbefale til velvillig behandling i det høje ting.

Desuden har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer*.

Forslagets hovedbestemmelse indeholder et forbud mod, at virksomhederne ved prisstigninger indregner større lønstigninger, end hvad der følger af gældende aftaler og kollektive overenskomster. Til supplerung af denne bestemmelse indeholder forslaget endvidere en bestemmelse, som gør det muligt for monopoltilsynet, når det foretager indgreb efter pris- og avancerloven f. eks. i form af maksimalpriser og -avancer eller prisstop, at tage hensyn til virksomhedernes lønpolitik, således at virksomheder, som har udbetalt større lønninger, end der er hjemmel til i gældende overenskomster, må finde sig i, at deres avancer bliver beskåret. For at monopoltilsynet skal kunne føre kontrol med denne nye bestemmelse i rimeligt omfang, foreslås det endelig, at det pålægges de virk-

somheder, som skal indberette prisstigninger til monopoltilsynet, at give oplysninger om beregningsgrundlaget for prisstigningerne og om, at de i prisstigningerne indeholdte lønstigninger er i overensstemmelse med gældende overenskomster.

Forslaget tilsigter at begrænse fremkomsten af lønstigninger, som ligger ud over de indkomstpoltiske rammer, som folketinget har fastlagt ved ophøjelse af mæglingsforslaget til lov.

Forslaget indebærer ikke noget forbud mod, at virksomhederne udbetaler højere lønninger, men der vil blive lagt en betydelig dæmper på lønglidningen, når virksomhederne hindres i at indregne sådanne lønstigninger i priserne. Imødekommelse af krav om lønstigninger ud over de overenskomstmæssige vil indebære, at virksomhederne må beskære deres avancer med beløb, der svarer til de indrømmede lønstigninger. Sådanne avancebeskæringer vil af de fleste virksomheder kun kunne bæres i beskedent omfang, og mulighederne for iværksættelse af lønglidning afskæres således over en bred front.

Der henvises i øvrigt til det fremsatte lovforslag og de til de enkelte bestemmelser anførte bemærkninger.

Hermed tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Endelig har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statstilskud til udnyttelse af overskudsvarme fra kraftvarmeværker m. v.*

Udnyttelse til opvarmningsformål af overskudsvarmen fra kraftvarmeværker og andre store energianlæg er et væsentligt element i regeringens energiplan.

Til dette formål er der i henhold til augustforliget 1976 ydet tilsagn om 65 mill. kr. i form af 25 pct. tilskud til bygning af transmissionsledninger fra bestående kraftvarmeværker til fjernvarmeområder, der hidtil har fået deres varme fra oliefyrede varmecentraler. Beløbet har muliggjort gennemførelse af foreliggende projekter i de seks såkaldte kraftvarmebyer inden for de kommende 1½-2 år.

Med lovforslaget tilsigtes at fortsætte denne linie ved at yde det fornødne incitament til, at den i energiplanen beskrevne omlægning til kraftvarmeforsyning bliver fremskyndet. Målet er, at de for 1985 tilstræbte resultater vil kunne